

PRZETWORZENIE (2) *sb n*

przetworzenie (2), [**przetwarzanie**].

Pierwsze i drugie e oraz o jasne; końcowe e z tekstów nieoznaczających é oraz -é; a z tekstu nieoznaczającego á.

sg *N* przetworzeni(e) (2). ◊ [*G* przetworzenia. ◊ *L* przetworzeniu.]

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów) s.v. przetworzyć.

I. Rzeczownik od „przetworzyć”: *zmienienie, przekształcenie* [[*kogo*], *czego*] (1) :

a. *Uczynienie innym* (1) : [Nád to trzebá wiedzieć/ co tu Apoštoł ńtworzeniem zowie. Bo to pewna/ że tu nie o onem dawnem ńtworzeniu [św. Paweł] pińze [...]/ ále o nowem ńtworzeniu. To ieńt/ o przetworzeniu lub o naprawie y o wńpokoieniu wńzech rzeczy y wniebie y ná źiemi. *BudArt* L3v.]

[*W połączeniu szeregowym*: który [Syn] pierwey był bez ciáá/ á potym z ńwey dobrej woley ná końcu wiekow sńtał ńie ieńt człowiekiem/ bez grzechu/ bez odmiány/ bez przetworzenia ńamego ńiebie *WujPosN* 1584 II 20.]

Wyrażenia: »przetworzenie na inszy obyczaj« (1): *transformatio, seu translatio quaedam recti solitique sermonis in alteram speciem, Przeczinienie/ Przetworzenie mowy ná ynńzy obyczaj. Mącz* 219b.

[»przetworzenie samego ńiebie«: *WujPosN* 1584 II 20 *cf W* *połączeniu szeregowym*.]

b. [*Uczynienie kimś innym; tu: mistyczne przeobrażenie w nowego człowieka*:

Szereg: »przetworzenie i odrodzenie«: *Vczyńmy człowieká. (Gen 1/26)*] *Táiemnicá Tróyce przenaświńtńzy ńłufńnie tu przy ńtworzeniu człowieká ieńt otworzona: która potym w tegóz człowieká przetworzeniu y odrodzeniu ná krźcie/ iáwnie miáá bydź wyrażona y oznáymiona WujBib* 2b.]

II. [*Rzeczownik od „przetworzyć się”: zmiana w coś innego (o eucharystii)*:

W połączeniu szeregowym: *przetwarzanie, przeiszczenie, przeistoczenie, przemienienie, przewirzganie* [synonimy napisane przez *J. Wujka na marginesie do*] *przetwarzánia ciáá s chlebá GrzegŻarnPos* 1580 166v.]

III. *Rzecz przeobrażona* (1) : *ieńli nie ieńt chleb y wino/ ále iuż przetworzenie iákie (iáko niektorzy vczą) thedy nie ieńt ńwiátość od Páná Kryńthufá wńtáwiona. RejPosWiecz*³ 96.

Synonimy: **I.**, **II.** *odmienienie, przemienienie, przewierzgnienie, zmienienie; I. przeczynienie; II. przedzierzgnienie, przeistoczenie, przeiszczenie, przewirzganie, transsubstancjacja.*

Cf **PRZETWORZYĆ**, [**PRZETWORZYĆ SIĘ**]